

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KBO/2005/99

BETREFT: Basisonderwijs: Kosten bij de verplichting voor een fietshelm.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangstdatum: 28.04.2005

1.2 Verzoeker

Directeur van een school.

1.3 CZB

Een mail werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 28 april 2005.

Bij brief van 20 mei 2005 werd de verzoeker geïnformeerd over de zittingsdag.

Op 6 juni werd via de mail bijkomende informatie opgevraagd.

Op 7 juni werd via de mail de gevraagde informatie bezorgd.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Ouders (en kinderen) worden op school, via het schoolreglement, op gewezen dat het dragen van de fietshelm verplicht is tijdens de schooluitstappen met de fiets. Kinderen die geen helm dragen, mogen dus niet mee op fietsuitstap. Er zijn wel helmen ter beschikbaar voor kinderen wiens helm net stuk of verloren is. Deze kinderen krijgen een helm in leen, op voorwaarde dat ze deze minstens de dag voor de uitstap komen vragen. Hiermee wil de school de helm promoten en kinderen aansporen om aan de helm te denken.

De gemeente sponsort eenmalig met 12 euro (via een bon die onder alle kinderen verspreid wordt). De bon kunnen ze inleveren bij de fietshandelaar wanneer ze een helm kopen. De goedkoopste helm bij de lokale fietshandelaars kost 15 euro. Dit betekent nog steeds een kostprijs van 3 euro voor de ouders en te betalen aan de fietshandelaar.

Mag de school deze verplichting, mét financiële gevolgen, aan de ouders opleggen?

3. ZITTING VAN DE COMMISSIE

3.1 Datum en uur

6 juni 2005 en 28 juni 2005, 13u30

3.2 Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

3.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Paul De Winne, Raf Verstegen, Jean Dujardin.

3.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

4. ADVIES VAN DE COMMISSIE

4.1 Regelgeving

* 25 februari 1997 - Decreet basisonderwijs

Art. 27

§ 1. In de door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde basis-, kleuter- of lagere scholen kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd. Evenmin kunnen bijdragen worden gevraagd voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

§ 3. Na overleg binnen de participatieraad of de schoolraad bepalen de schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend.

4.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

4.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

4.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en het decreet basisonderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Verder kunnen geen bijdragen gevraagd worden voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te realiseren of een ontwikkelingsdoel na te streven.

Het principe van kosteloos onderwijs betekent niet dat aan de ouders geen geld gevraagd mag worden maar betekent wel dat er geen inschrijvingsgeld gevraagd mag worden en dat ze niet moeten betalen voor datgene wat noodzakelijk is voor het nastreven van de ontwikkelingsdoelen of het bereiken van de eindtermen.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

Een school kan onderwijsactiviteiten organiseren die niet noodzakelijk zijn in het kader van eindtermen en ontwikkelingsdoelen of van het eigen leerplan. Dit kan zowel binnen als buiten de lestijden en al of niet binnen de schoolgebouwen. Scholen organiseren buiten onderwijs ook dienstverlening, zoals bijvoorbeeld reftertoezicht. Hiervoor geldt het principe van de kosteloosheid van het basisonderwijs niet. Het gaat om een afzonderlijke dienstverlening die niet verplicht is en waarvoor een bijdrage aan de ouders kan worden gevraagd.

De regelgeving voorziet wel dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt in het participatieproces en dat er afwijkingen zijn voor de minder gegoede ouders. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving via het schoolreglement alle ouders duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen.

De Commissie stelt vast dat in deze zaak het schoolreglement de volgende bepaling bevat: "De gemeente voorziet elk kind van een fietshelm als blijkt dat bij controle van de fiets alles in orde is. Dit gebeurt vanaf het derde leerjaar. Bij schooluitstappen met de fiets is ieder kind verplicht om een helm te dragen. Het kind (en de ouders) word(t)(en) van zulk een uitstap op voorhand op de hoogte gesteld via de agenda. Indien kinderen geen helm bij zich hebben als de fietsuitstap van start gaat, blijven zij in de school. Ze worden opgevangen in een andere klas."

De verplichting inzake fietshelm bij schooluitstappen behoort tot de autonomie van de lokale onderwijsgemeenschap. Schoolbesturen en ouders kunnen hierover afspraken maken die terug te vinden zijn in het schoolreglement en dus voorafgaand aan het schooljaar duidelijk zijn voor alle ouders en leerlingen. Rekening houdende met de veiligheid van de kinderen en verantwoordelijkheden van het schoolbestuur kan de school in overleg veiligheidsmaatregelen dwingend opleggen.

De Commissie is van oordeel dat schooluitstappen en de bijkomende fietshelm niet noodzakelijk zijn voor de eindtermen en ontwikkelingsdoelen en tot de facultatieve niet

verplichte activiteiten kunnen worden gerekend. Voor dergelijke activiteiten kan er een bijdrage of een kost zijn ten laste van de ouders. Daarbij komt dat de fietshelm betaald wordt aan de lokale fietshandelaar, eigendom blijft van de ouders en dus ook buiten schoolverband kan worden gebruikt. De kost bij de verplichting van de school voor een fietshelm bij fietsuitstappen is dan ook niet strijdig met de bepalingen inzake kosteloosheid in het basisonderwijs.

Brussel, 28 juni 2005

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter